

การมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่

Participation of the fisheries volunteer towards fisheries extension in Chiangmai province

พงษ์พันธ์ สุนทรวิภาต¹

Phongphan Soonthornvipat¹

¹นักวิชาการประมง สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

¹Fishery Biologist Chiangmai Provincial Fisheries Office, Mueang, Chiangmai 50200

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาาระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ โดยประชากรที่ทำการศึกษาได้แก่เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรประมงอาสาตั้งแต่ปี 2546 – 2548 รวม 3 รุ่น จำนวน 57 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดต่ำสุด และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสถิติ Chi-square test

ผลการศึกษาพบว่า ประมงอาสาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วม คือ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงตำแหน่งทางสังคม โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วม คือ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงตำแหน่งทางสังคม โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วม คือ จำนวนแรงงานในครอบครัว โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประมงอาสาต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่ประมงพบปะกับประมงอาสาให้มากขึ้น พร้อมกับเชิญชวนเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคมเข้าร่วมโครงการประมงอาสาให้มากยิ่งขึ้น และควรพิจารณาจำนวนแรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกรที่สมัครเข้าโครงการประมงอาสา ซึ่งจะเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำอำเภอ และเป็นผู้ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ประมงกับเกษตรกรซึ่งจะเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้นได้

คำสำคัญ: ประมงอาสา, การมีส่วนร่วม, ส่งเสริมการประมง

Abstract

The objectives of this research were to study the followings: the level of participation of fisheries volunteers on fisheries extension in Chiangmai Province, in planning, action work, evaluation and overall benefits, and to study of factors relating to participation of fisheries volunteers on fisheries extension in Chiangmai Province. In collecting data, level the oral questionnaires was sampled from 57 members who finished training course for fisheries volunteers from 3 groups during 2003-2005. The given data was statistical analyzed by SPSS Program in term of percentage, mean, highest-lowest, and Chi-square test.

The results of this research indicated that most of fisheries volunteers participated in a moderate level. Factors relating to participation in planning activity were the contact with fishery officials and social position which showed at 0.01 level of statistic correlation highly significance. Factors relating to participation in action work activity was the contact with fishery officials and social position which showed at 0.05 level of statistic correlation significance. Factors relating to participation in evaluation was the number of labor in family which showed at 0.01 level of statistic correlation highly significance. Therefore, participation of fisheries volunteer on fisheries extension in Chiangmai Province, fishery officials should meet fisheries volunteer more frequent and invite more fish farmers who had accepted social position to participated in fisheries volunteer project. Furthermore, number of labor force in fish farmer family registered with fisheries volunteer project, should be considered because some labor from family can serve as a coordinator between fisheries official and fish farmer in each district which can improve and support the participation level on fisheries extension in Chiangmai.

Key words : Fisheries Volunteer, Participation, Fisheries Extension

คำนำ

จากการแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ได้ยุบเลิกสำนักงานประมงอำเภอ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดนโยบายให้กรมประมงสร้างเกษตรกรอาสาสมัครซึ่งในที่นี้เรียกว่า ประมงอาสา เพื่อสร้างเกษตรกรผู้นำท้องถิ่นด้านอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มุ่งให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาตนเองและท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน คำนี้ถึงศักยภาพของพื้นที่

สนับสนุนให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง โดยสำนักงานประมงจังหวัด กรมประมงเป็นผู้ให้ความรู้ด้านพัฒนาทักษะ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผสมผสานกับความรู้จากประสบการณ์ของเกษตรกรและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการประมงในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรประมงที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม/ เครือข่าย ส่งผลให้เกษตรกรมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและธุรกิจต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาการประมงในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมมีความต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วประเทศ

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง (2546) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของประมงอาสาไว้ 5 ข้อดังนี้

1. สามารถเป็นเกษตรกรตัวอย่าง/เกษตรกรผู้นำด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เพื่อนเกษตรกรในตำบล/หมู่บ้าน
2. เป็นผู้ประสานงานในแผนงานโครงการและกิจกรรมของกรมประมง
3. เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่กรมประมงในการประชาสัมพันธ์/การนัดพบระหว่างเจ้าหน้าที่กรมประมงกับเกษตรกรในพื้นที่รวมทั้งการถ่ายทอดข่าวสารความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการประมง
4. ช่วยสำรวจและบันทึกข้อมูลด้านการประมงในพื้นที่ตามความต้องการของกรมประมง
5. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่กรมประมง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านพื้นฐาน เศรษฐกิจ และสังคมของประมงอาสากับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะของประมงอาสาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา : เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์และเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคมของประมงอาสากับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านพื้นที่ : พื้นที่ศึกษา คือ จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านเวลา : ระยะเวลาทำการศึกษาคือ 6 เดือน ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 – 31 มีนาคม พ.ศ. 2549

ประชากร : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประมงอาสาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 - 2548 จำนวน 57 รายจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยการใช้แบบสอบถามหรือออกไปสัมภาษณ์ประมงอาสา โดยแบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close-ended question) ซึ่งได้กำหนดคำตอบไว้แล้ว และคำถามปลายเปิด (open-ended question) ซึ่งไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ และแบบสอบถามดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประมงอาสาต่อการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของประมงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ประชากร คือ เกษตรกรที่เป็นประมงอาสาในแต่ละตำบลจำนวน 57 ตำบล 20 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2548 จำนวน 57 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science) ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คือ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสูงสุดต่ำสุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ อธิบายได้ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิจัยพบว่าประมงอาสาผู้ให้ข้อมูล จำนวน 57 ราย เป็นเพศชายร้อยละ 96.5 อายุน้อยที่สุด 30 ปี มากที่สุด 67 ปี อายุเฉลี่ย 49.33 ปี สถานภาพพบว่าประมงอาสาทุกคนสมรสแล้วอยู่ด้วยกันร้อยละ 94.7 ระดับการศึกษาของประมงอาสาจบชั้นประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 38.6 รองลงมาจบชั้นมัธยมต้นและ

มัธยมปลายเท่ากันร้อยละ 19.3 และมีประมงอาสาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 3.5 จำนวนแรงงานในครอบครัวร้อยละ 50.9 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน และมากกว่า 3 คนคิดเป็นร้อยละ 49.1 แรงงานน้อยที่สุด 2 คน แรงงานมากที่สุด 6 คน รายได้ทั้งหมดของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 150,001 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาอยู่ในช่วง 100,001 - 150,000 บาท ร้อยละ 19.3 ขนาดพื้นที่ประกอบการของอาสาสมัครร้อยละ 43.9 อยู่ในช่วง 1 - 5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 33.3 อยู่ในช่วง 6 - 10 ไร่ ทางด้านแหล่งเงินทุนอาสาสมัครส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.4 กู้ยืมเงินเพื่อมาลงทุนประกอบการ การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการประมง ร้อยละ 93 เคยพบปะกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมประมง ส่วนการฝึกอบรมที่อยู่นอกเหนือการอบรมในโครงการอาสาสมัครส่วนใหญ่อาสาสมัครร้อยละ 50.9 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านประมง และอาสาสมัครส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมคิดเป็น ร้อยละ 86 ส่วนการยอมรับจากคู่ครองนั้น ร้อยละ 89.5 ให้การสนับสนุน ระดับความรู้ในการเลี้ยงปลาของอาสาสมัคร ร้อยละ 52.6 อยู่ในช่วง 13 - 16 คะแนน รองลงมาอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 13 คะแนน ร้อยละ 38.6 โดยมีคะแนนต่ำที่สุด 10 คะแนน คะแนนสูงที่สุด 19 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 14.21 คะแนน

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาในด้านการวางแผน

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			ไม่มีส่วนร่วม	คะแนนเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. การเลือกชนิดสัตว์น้ำ	6 (10.5)	28 (49.1)	18 (31.6)	5 (8.8)	1.61
2. การคัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำ	8 (14.0)	24 (42.1)	17 (29.8)	8 (14.0)	1.56
3. การเลือกสถานที่	5 (8.8)	19 (33.3)	24 (42.1)	9 (15.8)	1.35
4. การเตรียมบ่อ	9 (15.8)	27 (47.4)	16 (28.1)	5 (8.8)	1.70
5. การเลือกซื้ออาหารสัตว์น้ำ	8 (14.0)	26 (45.6)	16 (28.1)	7 (12.3)	1.61
6. การทำอาหารสัตว์น้ำแบบพื้นบ้าน	7 (12.3)	20 (35.1)	22 (38.6)	8 (14.0)	1.46
7. การป้องกันและกำจัดโรคสัตว์น้ำ	3 (5.3)	16 (28.1)	30 (52.6)	8 (14.0)	1.24
8. การจัดหาแหล่งเงินทุน	4 (7.0)	13 (22.8)	32 (56.1)	8 (14.0)	1.23
9. การจับสัตว์น้ำ	4 (7.0)	24 (42.1)	24 (42.1)	5 (8.8)	1.47
10. การเลี้ยงสัตว์น้ำล่องหน้า	11 (19.3)	23 (40.4)	20 (35.1)	3 (5.3)	1.73
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	ระดับน้อย				1.50

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาในด้านการปฏิบัติ

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			ไม่มีส่วนร่วม	คะแนนเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. การจัดหาชนิดและคัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ	8 (14.0)	29 (50.9)	12 (21.1)	8 (14.0)	1.65
2. การให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไขปัญหาในการเลี้ยงสัตว์น้ำ	14 (24.6)	31 (54.4)	11 (19.3)	1 (1.8)	2.02
3. การเลือกสถานที่	5 (8.8)	18 (31.6)	27 (47.4)	7 (12.3)	1.37
4. การเตรียมบ่อ	7 (12.3)	27 (47.4)	21 (36.8)	2 (3.5)	1.69
5. การเลือกซื้ออาหารสัตว์น้ำ	10 (17.5)	19 (33.3)	24 (42.1)	4 (7.0)	1.61
6. การทำอาหารสัตว์น้ำแบบพื้นบ้าน	4 (7.0)	27 (47.4)	18 (31.6)	8 (14.0)	1.47
7. การให้อาหารสัตว์น้ำ	6 (10.5)	16 (28.1)	28 (49.1)	7 (12.3)	1.37
8. การป้องกันและกำจัดโรคสัตว์น้ำ	6 (10.5)	16 (28.1)	27 (47.4)	8 (14.0)	1.35
9. การจัดหาแหล่งเงินทุน	2 (3.5)	17 (29.8)	27 (47.4)	11 (19.3)	1.18
10. การจับสัตว์น้ำ	4 (7.0)	21 (36.8)	23 (40.4)	9 (15.8)	1.35
11. การจัดอบรมทางด้านการประมงแก่เกษตรกร	16 (28.1)	21 (36.8)	15 (26.3)	5 (8.8)	1.84
12. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทางด้านการประมง	24 (42.1)	27 (47.4)	4 (7.0)	2 (3.5)	2.28
13. การถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ทางด้านการประมง	24 (42.1)	27 (47.4)	4 (7.0)	2 (3.5)	2.28
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	ระดับปานกลาง				1.65

ตารางที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาในด้านการประเมินผล

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			ไม่มีส่วน ร่วม	คะแนน เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการประมง	4 (7.0)	22 (38.6)	29 (50.9)	2 (3.5)	1.49
2. การกำหนดแนวทางในการประเมินผลโครงการส่งเสริมการประมง	5 (8.8)	19 (33.3)	24 (42.1)	9 (15.8)	1.35
3. การเสนอปัญหาจากการดำเนินงานด้านส่งเสริมการประมง	16 (28.1)	20 (35.1)	20 (35.1)	1 (1.8)	1.89
4. การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการประมง	7 (12.3)	28 (49.1)	17 (29.8)	5 (8.8)	1.65
5. การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังการประเมินผลโครงการฯ	1 (1.8)	25 (43.9)	28 (49.1)	3 (5.3)	1.42
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	ระดับปานกลาง				1.56

ตารางที่ 4 ระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาในด้านการรับผลประโยชน์

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			ไม่มีส่วน ร่วม	คะแนน เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. ความรู้ทางด้านการประมงใหม่ๆ จากการฝึกอบรม ทัศนศึกษาดูงาน	26 (45.6)	20 (35.1)	9 (15.8)	2 (3.5)	2.23
2. การรับบริการการอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกรมประมง	25 (43.9)	26 (45.6)	6 (10.5)	- (-)	2.33
3. การได้รับแจกพันธุ์สัตว์น้ำ	22 (38.6)	25 (43.9)	9 (15.8)	1 (1.8)	2.19
4. การได้รับเงินค่าตอบแทนประมงอาสา	2 (3.5)	10 (17.5)	12 (21.1)	33 (57.9)	0.66
5. การได้รับสิทธิพิเศษ	12 (21.1)	24 (42.1)	13 (22.8)	8 (14.0)	1.70
6. การบริโภคสัตว์น้ำในชุมชน	29 (50.9)	21 (36.8)	5 (8.8)	2 (3.5)	2.35
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	ระดับปานกลาง				1.91

ตารางที่ 5 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ปัจจัยด้านสังคม	ระดับการมีส่วนร่วม			χ^2	Sig.
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง				9.321	.009**
ไม่เคย	-	-	4		
เคย	8	31	14		
ตำแหน่งทางสังคม				14.292	.001**
ไม่มี	1	-	7		
มี	7	31	11		

ตารางที่ 6 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ปัจจัยด้านสังคม	ระดับการมีส่วนร่วม			χ^2	Sig.
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง				7.487	.024*
ไม่เคย	-	2	2		
เคย	12	37	4		
ตำแหน่งทางสังคม				8.439	.015*
ไม่มี	-	5	3		
มี	12	34	3		

ตารางที่ 7 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ระดับการมีส่วนร่วม			χ^2	Sig.
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. จำนวนแรงงานในครอบครัว				11.317	.003**
☐ 3 คน	4	19	6		
> 3 คน	10	6	12		

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและวิจารณ์ผล

การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งอยู่ในระดับน้อยและปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของโยธิน (2544) พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนมากมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่มากนักอาจจะเนื่องมาจากประชาชนยังคุ้นเคยกับการพึ่งคำสั่งจากทางราชการอยู่และในการทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น การวางแผนโครงการ การประเมินผลโครงการยังไม่มีทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวมากนัก จึงทำให้การมีส่วนร่วมประชาชนอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

ผลของการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประมงอาสาปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับน้อยเนื่องจากเป็นการวางแผนประมงอาสาต้องให้คำแนะนำพร้อมทั้งให้คำอธิบายแก่เกษตรกรได้อย่างชัดเจนจึงทำให้ประมงอาสาเกิดความไม่มั่นใจจึงส่งผลให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการวางแผนส่งเสริมการประมงน้อย

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ประเมินผล และรับผลประโยชน์ของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประมงอาสาซึ่งมีอยู่ตำบลละ 1 คน อาจจะถูกเกษตรกรได้ไม่ทั่วถึงและยังต้องประกอบอาชีพของตนเองด้วย และทางราชการยังไม่ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณแก่ประมงอาสามากนัก ทั้งประมงอาสาส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมจึงอาจจะต้องปฏิบัติงานให้แก่องค์กรที่ตนเองมีตำแหน่งอยู่จึงต้องแบ่งเวลาเป็นส่วน ๆ จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ประเมินผล และรับผลประโยชน์ของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ(แรงงานในครอบครัว)มีความสัมพันธ์กับการประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าความสัมพันธ์ไคสแควร์ เท่ากับ 11.317 สอดคล้องกับพงษ์พันธ์ (2539) พบว่า จำนวนแรงงานสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเกษตรที่สูงของสตรีเฝ้า้มัง แสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากก็ก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้นด้วย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านสังคม(การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง และตำแหน่งทางสังคม) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าความสัมพันธ์ไคสแควร์ เท่ากับ 9.321 และ 14.292 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของประมงอาสาที่มีต่องานส่งเสริมการประมงในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าความสัมพันธ์ไคสแควร์ เท่ากับ 7.487 และ 8.439

ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับนฤพนธ์ (2538) พบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามอาชญากรรมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ตำแหน่งในชุมชน ทั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า การที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก ๆ ยิ่งจะทำให้ประมงอาสาสมัครมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวางแผน และการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นอาจจะเนื่องมาจากการที่ประมงอาสาสมัครมีโอกาสพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน ที่ช่วยตรวจแก้ไขให้คำแนะนำ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ทุกท่านที่ช่วยเหลือมาโดยตลอด

เอกสารอ้างอิง

- นฤพนธ์ วานิชนุเคราะห์. 2538. ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของผู้นำชุมชนใน เขตตำรวจภาค 7. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม. บทคัดย่อ.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534. วิถีวิจัยทางสังคม. สำนักพิมพ์พิชาญพรินติ้ง, กรุงเทพมหานคร. หน้า 78 .
- พงษ์พันธ์ พนาสันติกุล. 2539. การมีส่วนร่วมในการเกษตรที่สูงของสตรีเผ่าม้ง อำเภอแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 119 หน้า.
- มนัส สุวรรณ. 2544. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพมหานคร. 192 หน้า.
- โยธิน เทอดวงศ์วรกุล. 2544. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำนบปลาประจำหมู่บ้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. บทคัดย่อ.
- สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง. 2546. โครงการประมงอาสา. กรมประมง. โรงพิมพ์ดอกเบ๊ยก กรุงเทพมหานคร. หน้า 3 – 5.